

Eene gedachte op oudejaarsavond – J.J. Cremer

Handschrift in de Koninklijke bibliotheek. Gedateerd Driel, 1851-1852.

Het reizen met de trein wordt vergeleken met de reis van het leven. Met passagiers die in- en uitstappen.

1e druk in: Almanak voor het schoone en goede 1852. Amsterdam : A. Jager, 1852. p. 31-34.

2^e druk in: Het orgel : gedichtjes, gelegenheidsstukken. Amsterdam : Noothoven van Goor, 1881. Romantische werken no. 14. p. 99-100

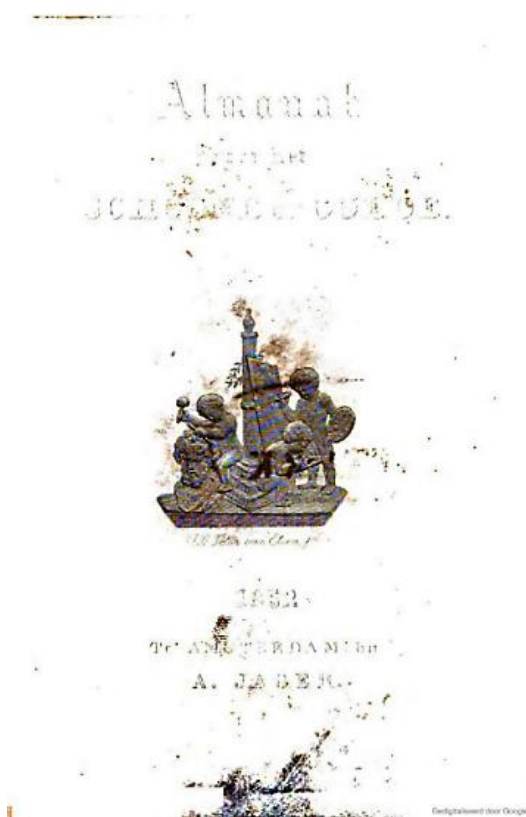
3e druk in: De lelie van 's-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1888. 6e druk. p. 174-175. Onderdeel van Gelegenheidsstukken dat als apart deel is toegevoegd aan de roman. Vijftig-cents-editie, no.22.

4 e druk in: De lelie van 's-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1890. 7e druk. p. 174-175. Onderdeel van Gelegenheidsstukken dat als apart deel is toegevoegd aan de roman. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

Vanaf de 2^e druk verschenen onder de titel:

Gedachte op den laatsten avond van een droevig jaar.

Almanak voor het schoone en het goede 1852:

EENE GEDACHTE

OF

OUDEJAARSAVOND.

De Bestuurder van den Spoortrain, waarmede wij allen reizen, schijnt mij jaarlijks al meer en meer snelheid en vooruitgang te beoogen. Wat halen de Engelsche en Duitsche Spoorweg-Maatschappijen bij de onverpoosde snelheid, waarmede de Tijd ons met zich voert.

't Was eene droeve landstreek, die wij voorbijgingen sedert het vorige Station; ja, 't was wel het droevigste en somberste gedeelte der geheele reize. De lucht was zwart; 't verschiet lag in een donkeren nevel; het liefelijk gekweel der vogelen deed zich niet hooren; hunne reine zangen waren door den stormwind weggeloeid; — maar bovenal mogten wij droevig voor ons nederzien, toen een lieve reisgenoot ons had verlaten, toen hij de plaats

34 EENE GEDACHTE OP OUDEJAARSAVOND.

in deze streken; wij weten niet, hoe lang de sterke machine ons nog zal medevoeren; wij kennen de plaats niet, waar wij moeten afstappen, en kunnen evenmin den juisten tijd bepalen, waarin wij met een ander voertuig naar ons eeuwig verblijf zullen worden overgebracht. Daarom is de Waakzaamheid nuttig en noodzakelijk. Laat ons niet insluimeren op de donsige kussens; indien wij sliepen, zouden wij onze ware bestemming niet bereiken, en in eene plaats aankomen, waar wij niet te huis behooren. Hoe nuttig zijn de schokken, — hoe goed is het, dat nu en dan een lieve togtgenoot ons verlaat! Ziet, daardoor blijven wij wakker; daardoor worden wij tot waakzaamheid gewekt. Moet men niet met verlangen het onbekende Land te gemoet gaan? Wilt gij liever slapen dan het schoone aanschouwen?

Zijt dan tevreden en waakt. — Verlaat den wagen niet, voordat gij geroepen wordt. — Vrij vermoetje u de reize. — Na uwe aankomst vindt gij rust — *rust en vrede!*

Driel.

J. J. CREMER.

De gids, 1852:

Almanak voor het Schoone en Goede, 1852. Te Amsterdam, bij A. Jager.

Gewis heeft menige Vrouw, bij het einde des jaars, als gure vlagen en kille nevels de aankomst van den winter melden, terwijl de dagbladen en tijdschriften met duizend stemmen den vergulden oogst van Almanakken aankondigen, verlangend uitgezien naar het Jaarboekje, dat wij aan het hoofd dezer regelen hebben genoemd. De gevierde naam van Mevrouw Bosboom-Toussaint, die zich met de zorg der verzameling en de redactie van den Almanak belast heeft, is eene aanbeveling, welke van zelve uitgebreide sympathie wekken moet. Het 'Schoone en Goede' verscheen ditmaal in veranderd gewaad; de tegenwoordige uitgever was van oordeel - en te regt - dat ook het uiterlijk van zijn Jaarboekje den stempel dragen moest van ontwikkeling en vooruitgang. 't Is eene verandering, die wij verbetering heeten mogen en waarmeê we derhalve den Almanak geluk wenschen. Het bandje is smaakvol, de druk keurig en de keuze der plaatjes, over 't algemeen, gelukkig. Doch, opdat we om vorm het wezen niet voorbij zien, gun me, dat ik u - vlugtig, als past bij de aankondiging van een *éphémère* verschijning - met den Inhoud van 't besproken Jaarboekje bekend make.

Onder de proza-stukken, die de Almanak ons aanbiedt, achten we de bijdrage van de redaktrice een wezenlijk sieraad. 'Het adres van de Kantwerkster', eene episode uit het leven eener hooggeboren jonkvrouw, die in 's Gravenhage eene schuilplaats vond voor de gruwelijke vervolging, waaraan de Protestanten in Frankrijk bloot stonden, na de eedbreukige herroeping van 't Edikt van Nantes, zal met deelneming genoten worden door zoovelen als er medegevoel koesteren voor gevallen grootheid en zielenadel, voor onbezweken moed en de verheven veêrkracht van 't vrouwelijk karakter bij den strijd des geloofs. Méer mag ik u van deze bijdrage niet meêdeelen; sla uw Jaarboekje op en overtuig u of we wèl regt hadden deze bijdrage te prijzen als een keursteen in de kroon 't: 'Schoone en Goede?' Over 'Eene gedachte op Oudejaarsavond' van J.J. **Cremer**, mogen we vast niet even gunstig oordeelen: het stukje is te metaphoriesch, te overdragtelijk; - *omnis comparatio claudicat*, maar deze strompelt en hinkt, dat ze schier van de been raakt; 't gekozen beeld, dat noch jong is, noch frisch, mist tevens de lenigheid,

Vaderlandsche Letteroefeningen 1852:

[p. 43]

In proza bevat het boekskén eene overdenking van M. COHEN STUART, bij SCHEFFER'S: CHRISTUS *Remunerator*; *Kerstgedachten* van ELIZ. JOH. HASEBROEK, een klein opstel, eenvoudig, innig, waar; dat naar onze schatting de mééste waarde heeft, van al 't geen de gewaardeerde schrijfster ditmaal heeft bijgedragen; eene *gedachte op Oudejaarsavond* van J.J. CREMERS; VOORTS twee Novellen: van T. VAN WESTREENE WZ., *eene*

Laatst bijgewerkt: 17 september 2020.

www.jacobcremer.nl